

Vrijwel het geheele doek werd gehouden in een donker en droefgeestig grijs, enkel de olijftinten der verdorde blaadjes en het lichtere, naar beige gaande grijs van de pot vormen een contrastwerking met de teruggehouden vlakken van pers en achtergrond. Het licht is een dralend half-licht en de kleur een gesluisde niet-kleur, het werk spreekt van een zwijgzame afzondering en den lust zich te verdiepen in die afzondering. Hoe gemakkelijk was de schilder hier „weggezonden” in het binnendomein zijner aanschouwing, hoe gemakkelijk was hij te ver gegaan in egocentrische verteederingen. Maar de blik bleef helder in alle omfloersdheid, de vorm vast bij alle verdrooming; het warme, sterkende contact met de buitenwereld ging niet verloren.

Het stilleven met oud-Duitsch kruisbeeld, van enkele jaren later, is verwant en toch anders. Het valt dadelijk op, dat hierin meer licht werd toegelaten, dat de vloeiend-nauwkeurige grijzen meer verklaard zijn en dat de aandacht dieper doordrong in de concrete verschijningsvormen van het gegeven. Het doek heeft dan ook een strakker, meer zakelijk aanzien, alhoewel deze zakelijkheid geen enkel verband houdt met wat tegenwoordig „neo-realisme” heet. Veth heeft eens terecht opgemerkt, dat Arntzenius met voorliefde dingen uit een vroegeren tijd uitbeeldt, dingen die een sfeer, een verleden hebben: „Hij is niet de schilder van lucifersdoosjes en verfrommelde kranten”. Ik zou eraan willen toevoegen, dat de waarneming bij hem altijd *selectief* blijft en daardoor ontkomt aan het gevaar van automatisch of tyranniek te worden, m.a.w. de zuivere en strenge nauwlettendheid van het oog blijft steeds gevoed door hart en geest. Bij veel neo-realisten is dit in onvoldoende mate het geval, het zien wordt bij hen van middel tot doel, het wordt in verkeerden zin bewust en aldus tot een vooropgezetheid, een „program”.

Behalve op dit tweetal stillevens zou men nog op een reeks andere de aandacht kunnen vestigen, waaronder het kostelijke met de sierlijk getooide eend op 'n taartdoos, en dat van het groot gehouden, statige steenen vat, dat pas van een paar jaar geleden dagteekent. Toch is Arntzenius méér nog een schilder van de open ruimtelijkheid der natuur dan van de binnenkamersche sfeer van huiselijke objecten, en dit vooral het laatste tiental jaren. Den drang zich veilig te stellen in een knusse geslotenheid binnen vier wanden kent hij zoomin als den drang te vluchten in het onberispelijke, precieuze detail. De winter is goeddeels de tijd waarin hijitrust, het een en ander afmaakt, zijn indrukken laat bezinken en nieuwe krachten verzamelt. Maar nauwelijks breekt het mooie weer aan of hij trekt naar buiten, zoekt de vredige weiden en heuvels op, het glanzende strand van Domburg of de ongerepte rotskust van Bretagne. Dan begint een nieuwe periode van hard werken en ontstaan soms twee doeken op één dag. Begrepen in het geheel van zijn